

Naša pot ostaja zvesta sporočilom OF

Pred nami je 27. april. Dan, ko nas spomin na preteklost sili v razmišljanje o sedanjem družbenem trenutku in o poteh nadaljnjega družbenega razvoja. Ko nezadovoljstvo z obstoječim stanjem hoče najti nove napredne poti, odpirati nove perspektive in ohraniti dosežene temelje družbenih odnosov. Temelje, na katerih je nastala SFRJ, temelje, ki dajejo možnosti za nenehno utrjevanje in razvijanje njenih vrednot.

Danes, ko velike dneve naše preteklosti: 27. april, 1. maj, 9. maj, praznujemo v času družbenoekonomskih težav in zaostrovanja gospodarske krize, je prav, da se v mislih vrnemo k izviru naše revolucije in ostajamo zvesti njenim sporočilom.

27. april 1941! Dan ustanovitve OF. Ko so bili v dneh najtežjih preizkušenj položeni politični in organizacijski temelji najširšemu, revolucionarnemu, vseljudskemu gibanju v zgodovini slovenskega naroda.

Praznik nas vseh. Praznik ude-

ležencev in sodobnikov tega pomembnega dogodka.

Praznik rojenih in odraslih v novi Jugoslaviji. In praznik vseh tistih, ki bodo prišli za nami in bodo čutili trajnost in zgodovinsko vrednost pridobitev naše revolucije.

27. april je simbol našega trpljenja in kljubovanja, naše zmage, svobode in ponosa, bratstva in neločljive povezanosti z narodi in narodnostmi, s katerimi smo skupaj ustvarili socialistično Jugoslavijo. Prvič v svoji dolgoletni zgodovini, si je slovensko ljudstvo, skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi, zarisalo svojo lastno usodo, si izbralo svojo lastno pot.

To nam je uspelo, ker smo se odzvali klicu ustanovnega kongresa KP Slovenije na Čebinah, katerega temeljna sporočila so se odražala v vsej zgodovini naše nacionalne in razredne zavesti. KP je znala, v enotni želji po svobodni, naprednejši in pravičnejši družbi, povezati vse svobodomi-

selne in napredno misleče ljudi v ljudsko fronto, ki je v najbolj črnih dneh naše zgodovine, 27. aprila 1941, prerasla v legendarno OF slovenskega naroda.

Prav je, da se ob tej priložnosti spomnimo, da je predstavljala OF sredi največje vojne vihrice pri nas ljudsko oblast kot dejansko državo v državi, da je uresničila dolgotrajno težnjo po narodovem združenju, osebni in politični svobodi, lastni državnosti, socialni pravičnosti in družbenem napredku, da je odprla pot za socialistično preobrazbo dežele. In prav je, da se spomnimo zlasti vseh tistih številnih, brezimnih aktivistov OF in njihovega lika, ki so si sredi okupirane domovine upali in zmogli nad okupatorja. Mnogi so na svoji revolucionarni poti žrtvovali svoja življenja ali so izžareli v požrtvovalnem delu za družbeni in gospodarski napredek naše dežele. Prav je, da se tega spomnimo tudi zato, ker smo tudi danes izpostavljeni raznim oblikam odkritih in prikritih odporov tistih, ki ne spo-

štujejo načel socialističnega samoupravljanja.

Danes nam samo spomin in ponos na ta veliki dan pred 47 leti, ne zadošča. Iščemo več kot spomin in samozaupanje. Pot, ki jo imamo začrtano, ostaja zvesta sporočilom OF, to je naša varnost. Zaupanje in podpora napredno mislečih ljudi, je tudi danes najmočnejše orožje vsakogar, ki se poda na to pot.

In, če tradicije OF nadaljuje današnja SZDL pomeni, da delo in aktivnosti aktivistov Osvobodilne fronte nadaljujejo aktivisti SZDL, pomeni, da se je lik aktivista OF uveljavil in ohranil v zavesti naših ljudi in v naši javnosti, kot lik človeka velikega ugleda, kot pomemben člen političnega aktivna naše samoupravne družbe.

Brez številnih aktivistov, ki kot delegati v krajevni samoupravi, v OZD, SIS in drugih samoupravnih skupnostih, v borčevskih, mladinskih, sindikalnih in drugih organizacijah organizirajo delovne ljudi, brez njih, si danes ne moremo predstavljati socialističnega samoupravljanja, ne pomembnih družbenih akcij in ne uspešnega odločanja delegatskih skupščin na vseh ravneh.

Danes postaja SZDL kot naslednica zgodovinske OF množična javna tribuna socialistične politike in misli, organizacijska oblika svobodnega boja mnenj na splošni socialistični podlagi. Po svoji politični podlagi je in mora biti dovolj široka, da omogoča sodelovanje vsakemu občanu, ki se pošteno obnaša do družbene skupnosti in, ki se je opredelil za socialistični razvoj naše družbe.

Brez SZDL kot mobilizatorke vseh delovnih ljudi in občanov, si ni mogoče zamisliti polnega aktiviranja delovnih množic, vseh njihovih umskih, delovnih, organizacijskih in drugih možnosti, ki temelje na rezultatih njihovega dela. Zato se sleherni izmed nas, ki na ta ali oni način ustvarjalno sodeluje pri našem družbenem razvoju in napredku in se na tej poti spopada s problemi in težavami, mora spomniti vseh tistih aktivistov OF, ki se pred štiridesetimi in več leti niso ustrašili dosti večjih in hujših nevarnosti ter tveganj, pa vseh tistih, ki so pred več kot 30 leti zaorali ledino v delavskem samoupravljanju.

Ob teh splošnih dejstvih ne moremo mimo konkretnih vprašanj in razvojnih perspektiv naše temeljne družbenopolitične skupnosti in delovanja SZDL v njej. Sedanje objektivne družbene okoliščine vsekakor niso naklonjene političnemu delu. Nenehni administrativni posegi, interventno reševanje gospodarskih in drugih težav, na nek način omejujejo možnosti za učinkovito samoupravno odločanje. Te okoliščine zahtevajo več znanja, subtilnejše metode, predvsem pa izostren posluš od odprtih vprašanj.

Eno od vprašanj v tem trenutku je tudi vprašanje razvoja in razvojnih perspektiv občine kot celote in v okviru mesta Ljubljane.

Občina Center je bila vedno odprta družbenopolitična skupnost, ki se je kljub svojim specifičnim in antagonizmom na svojem prostoru trudila uveljaviti ustavno vlogo občine in hkrati zagotoviti tudi uresničevanje tistih nalog, ki so za vse občane skupne v mestu. Vendar pa bodo, za usklajevanje interesov občine in mesta, ter oblikovanje skupnih interesov mesta kot urbane celote, potrebni nadaljnji napor in prizadevanja. Vsekakor bo, kot doslej, potrebno izhajati iz globalne razvojne strategije mesta in se zavzemati za ustrezno ravnotežje med razvojem posameznih občin ter za motiviranje občin v njihovih realnih ambicijah.

Položaj občine Center je v okviru mesta Ljubljane, specifičen, daleč najbolj občutljiv. Dosegli smo zgornjo mejo razvoja mestnega središča in presegli njegove klasične okvire. Ljubljana ima samo eno mestno središče, samo eno mestno jedro, ki tudi v svetovnem merilu nekaj pomeni. Tudi zato moramo (ne samo s strani občine) nameniti staremu mestnemu jedru več posluha in prostora v sistemu revitalizacije in prenove.

Drugo je gospodarski razvoj občine. Rezultati kažejo, da je potrebno uvesti spremembe v strukturo gospodarstva v občini, ki jih narekujejo razvoj in tudi pogoji gospodarjenja. Naj omenim samo gostinstvo, turizem in drobno gospodarstvo, kot sestavni in specifični del samoupravnega združenega dela.

Ugotavljali smo že, da se vrsta prednosti, ki jih ima občina, kot središče Ljubljane s posebnostmi starega mestnega jedra ter drugimi naravnimi danostmi tega prostora, ne izrabljajo zadovoljivo, zato je tudi v tem delu razvojnih možnosti te dejavnosti, ko jo še vedno ne sprejemamo kot pomembnega dejavnika gospodarskega razvoja.

Preseči je potrebno zaprtost v posamezne subjekte in povečati ofenzivnost načrtovanja in skupnega vlaganja v zmogljivosti in razvoj občine. Le z jasnim konceptom razvoja gospodarskih dejavnosti v občini, jasno določenimi prostorskimi potrebami in možnostmi ter usmeritvami, ki bodo podrejene poslovnim uspešnostmi ter dohodkovni vključitvi vseh dejavnosti, ki s svojo ponudbo doprinesejo k učinkovitosti gospodarstva v občini, bo tudi združeno delo začutilo pravi interes za to občino in čutilo za njo.

SZDL mora prisluhniti tudi pozivom o poenostavitvi delegatskega sistema, sistema, ki je toliko razvejan, da se v veliko primerih pri odločitvah izgubi identični interes delovnega človeka in ob-

Visoka državna odlikovanja

Predsednik občinske konference SZDL Janko Rednak je v torek, 26. aprila izročil visoka državna odlikovanja štirim aktivistom naše občine.

Red republike s srebrnim vencom je dobila upokojena novinarka in družbenopolitična delavka **Ivica Bozovičar**, ki je vsa povojna leta aktivno delovala v organih in organizacijah tako na ravni republike kot mesta Ljubljane in občine. Po upokojitvi se je vključila v delo v KS Tabor, kjer je med drugim tudi po njeni zaslugi zaživelo delovanje samoupravnih organov in organizacij.

Red zaslug za narod s srebrnimi žarki je dobil **Ivo Bernard**, in sicer za dolgoletno družbenopolitično delo v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah KS Gradišče ter za razvijanje in krepitev delegatskega sistema socialističnega samoupravljanja. S svojim znanjem, doslednostjo in vztrajnim delom je veliko prispeval k razvijanju in poglobljanju samoupravnih odno-

sov v krajevnih skupnostih in k povezovanju krajevene skupnosti z okoljem in krajani. Med drugim je zavzeto delal kot vodja skupine delegatov občine Ljubljana Center za delegiranje delegatov v zbor občin republiške skupščine. Zelo uspešno je opravljal funkcijo podpredsednika občinske konference SZDL.

Red republike z bronastim vencom je za delovanje v področnem odboru koroških partizanov Ljubljana dobil **Alojz Mak**. V odboru že vrsto red skrbi za organizacijo srečanj koroških partizanov v domovini in zunaj nje. Med drugim sodeluje pri zbiranju in pripravi gradiv za zgodovinske koroškega partizanstva. Pomemben je njegov prispevek pri širjenju znanja o narodnoosvobodilnem boju koroških partizanov v šolah in drugih ustanovah.

Red zaslug za narod s srebrno zvezdo je dobila **Silva Komar** in to za aktivno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah. Med drugimi je delala kot predsednik osnovne organizacije sindikata in kot namestnik sekretarja osnovne organizacije ZK. V mandatnem obdobju 1974 do 1978 je bila vodja konference delegacij za zbor združenega dela skupščine občine Ljubljana Center. Bila je tudi delegatka na dveh sindikalnih kongresih in enem kongresu ZKS.

Odlikovanci od leve proti desni: Alojz Mak, Ivo Bernard, Ivica Bozovičar in Silva Komar

Pripombe iz naše občine na osnutke posameznih amandmajev za spremembo zvezne ustave

Poročali smo že, da je v naši občini stekla živahna javna razprava o spremembah ustave SFRJ. V prejšnji številki Dogovorov smo objavili splošne pripombe, ki so se izoblikovale v obsežni in zavzeti javni razpravi. V tej številki pa objavljamo konkretne pripombe na posamezne amandmaje.

IX. AMANDMA

Tč. 1. Besedilo je sicer kratko in jedrnat, vendar nejasno. Pojem »prizadet« je možno tolmačiti na različne načine. Sam pojem nosi v sebi negativno notacijo in ga je torej možno tolmačiti kot »zmanjšanje, osiromašenje, kraja« itd. Možna pa je tudi tolmačenje, da je protiustavna tudi vsaka poslovna odločitev, ki temelji na tveganju, ki je značilno za tržno usmerjeno gospodarstvo. To pa je lahko za razvoj organizacije združenega dela usodno, saj tržni odnosi ne dopuščajo »ziheraštva«. Zaradi navedenega je to določilo zelo dvorezno in glede na določila veljavnega 12. člena ustave, nepotrebno.

Tč. 6. Besedilo drugega odstavka je nejasno. Kaj so »družbeno določeni splošni pogoji gospodarjenja«? Ali se za

tem ne skriva ponovno možnost, da politika določi neke »pogoje«, ki so daleč od podlag delovanja tržnih zakonitosti? To je v nasprotju s prvim odstavkom 6. točke! Veljati bi moralo načelo, da mora država zagotoviti gospodarstvu izgubo dohodka, ki je nastala zaradi njenih posebnih intervencijskih posegov v gospodarstvo.

Tč. 8. Določila te točke so v nasprotju z načeli tržnega gospodarstva. Vsebinske točke amandmaja ne spodbujajo organizacij združenega dela za doseganje dohodka in omogoča, da lahko dejavniki zunaj združenega dela opredelijo vsak dohodek, ki je višji od povprečja, kot izjemni oz. monopolni dohodek. Poleg tega je to določilo tudi v nasprotju z določili 255. člena ustave, ki pa ni predmet amandmajev.

Tč. 12. Drugi odstavek je popolnoma odveč! Medsebojna razmerja na podlagi skupnega vlaganja so predmet samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev. To je samoupravni sporazum in država pri tem nima kaj določati.

Tč. 13. Vprašanje vlaganja sredstev občanov za razširitev materialne podlage dela mora postati smoter bodočih ekonomske politike. Ker gre dejansko za sredstva iz minulega dela, bi morala ustava zagotavljati vlagatelju teh sredstev tudi pravico do soupravljanja in sicer za dobo, ko ta sredstva združuje. Drugi odstavek te točke pa vrata dejansko zapira. Pravica biti obveščen, kaj se je zgodilo z vloženimi sredstvi je miho rečeno farsa! Na ta način in pod takimi pogoji ne bo nihče vlagal svojih sredstev.

Tč. 14. Materija te točke spada v samoupravne akte organizacij združenega dela in ne v ustavo.

X. AMANDMA

Tč. 4. Vsekakor je pozitivna zamisel,

da se za manjše organizacije združenega dela poenostavijo pogoji ustanavljanja, materialno-finančnega poslovanja in urejanja določenih razmerij pri delu in poslovanju. Vendar ali je to materija zveznega zakona? Pravilneje je, da se to ureja z republičkim zakonom glede na potrebe in pogoje, ki so v posamezni republiki.

Tč. 5. Ustava določa v drugem odstavku 38. člena, da lahko zakon ali odlok družbenopolitične skupnosti, ki temelji na zakonu, pod pogoji, ki jih določa ustava, predpiše obvezno združevanje določenih organizacij združenega dela v skupnosti, v katerih se v splošnem interesu zagotavlja enotnost sistema dela na ustreznih področjih. Predlagani amandma to načelo razširja tudi na obveznost enotne ureditve družbenoekonomskih odnosov in temeljev njihovega delovanja. To pa je bilo v javni razpravi zavrženo. Veliki tehnološki sistemi lahko učinkovito delujejo na podlagi skupnih normativov, standardov in postopkov, nesprejemljivo pa je, da se z zveznim predpisom